

Venetsian naamiokarnevaaleilla on satojen vuosien perinteet, ja naamioita voi ostaa kaikkialta kaupungista.

Adrianmeren kaksi puolta

9.7.2017 6.00

Pääsiäismatkan lennot on varattu Helsingistä Venetsiaan ja Sarajevosta takaisin Helsinkiin. Venetsiaa ja Sarajevoa erottaa Adrianmeri, ja autolla matkaavalle kaveriporukalle tarjoutuu mahdollisuus nähdä erilaisia puolia Euroopasta. Edessä on viisi valtiota, yhdeksän päivää ja 1400 kilometriä.

Teksti ja kuvat: TERHI PAAVOLA

Venetsia naamioiden takana

Kun ystäväpariskunta muuttaa Kaakkois-Eurooppaan, yhteiset kohtaamiset tapahtuvat mitä eksoottisimmissa paikoissa. Tällä kertaa tapaaminen on sovittu Italiaan, ja yhteinen seikkailu alkaa aurinkoiselta Marco Polon lentokentältä.

Matkalle on päässyt ystäväysten lisäksi pariskunnan 6-vuotias tytär. Kun kaikki ovat autossa, keula käännetään Venetsian keskustan ohi Mestreen. Matkabudjetti on päätetty pitää aisoissa, ja koko matkan hotelleihin on varattu vain 1000 euroa ja bensakuluihin, lauttaan ja tietulleihin 400 euroa.

Vaikka Adrianmeren rantavaltioiden sesonki alkaa toukokuussa ja matkailijoita on eniten heinä-syyskuussa, pääsiäisloma houkuttelee suosittuihin matkailukohteisiin runsaasti vierailijoita. Pääsiäisen huimat hotellihinnat Venetsiassa on vältetty valitsemalla keskustan ulkopuolelta majapaikka, josta pääsee nähtävyyksille nopeasti junalla tai bussilla.

Mestressä ei ole paljon nähtävää, mutta ruoka on edullista ja herkullista, ja bussimatka Venetsian vanhaan keskustaan taituu hetkessä.

Edullinen päivälippu käy bussin lisäksi kanavilla risteileviin linjaveneisiin, joista ensimmäinen vie Muranon viehättävälle saarelle ihastelemaan lasinvalmistusta ja tekemään kauniita tuliaisostoksia viinipullon korkeista, lasisista kalvosinnapeista, koruista ja koriste-esineistä.

Tuliaislistalla on myös venetsialainen naamio. Venetsian naamiokarnevaaleilla on satojen vuosien perinteet, ja naamioita voi ostaa kaikkialta kaupungista. Kauniilla höyhenillä ja kimaltelevilla koristeilla viimeistellyt naamiot ovat varsinkin seurueen pienimmän mieleen.

Kun kerran Venetsiassa ollaan, päätetään lähteä gondolijaljelulle, vaikka puolen tunnin elämys maksaa tinkimisestä huolimatta satasen.

Venetsia on rakennettu 118 saarelle, joita yhdistää 354 siltaa. Pienimmät sillat ovat ahtaita alitettavia, ja suvussa kulkevan gondoliluvan haltijalta vaaditaan taitoa veneensä ohjaamisessa. Suuren kanavan, Canal Granden, ylittävän Rialton sillan alta mahtuu kulkemaan isompikin alus.

Siltaa alitettaessa pariskunnan kuuluu suudella, sillä se tuottaa onnea. Gondolieeri säästää elokuvista tuttujen maisemien katselua *O Sole Mio* laulaen.

Kanavakierroksen jälkeen tutustutaan Venetsian historialliseen keskusta. Vanhankaupungin labyrinttimäiset pikku kadut on tarkoitettu pelkästään jalankulkijoille, joten missään ei näy autoja. Matkamuistokauppoja on sen sijaan paljon. Tärkeimmät nähtävyydet, kuten Dogen ja Ca' Foscariin palatsit sekä Pyhän Markuksen tori, houkuttelevat jäämään pidemmäksi aikaa, mutta Venetsia sopii hyvin myös päivävisiitille, ja päivän mittaiset tutustumismatkat ovat suosittuja.

Kivinen San Marino

Venetsiasta matka jatkuu 280 kilometrin päässä sijaitsevaan San Mariniin, joka on Italian ympäröimä, Euroopan kolmanneksi ja maailman viidenneksi pienin kääpiövaltio.

Kuten Venetsiakin, San Marino elää matkailusta. Idyllinen maa on suosittu kohde, ja autolle on vaikea löytää tilaa pieniltä parkkipaikoilta. Vihdoin auto saadaan pysäköidyksi kapean vuoristotien varteen.

Vaikka aurinko paistaa, vuoristoilma on viileä ja on puettava ylle pitkähihainen paita. San Marinon historiallinen keskusta sijaitsee Monte Titano -vuorella, jonka upeat linnoitukset ovat maalle leimaa antavia. Historiallinen keskusta ja Monte Titano listattiin Unescon maailmanperintöluettelon kohteiksi vuonna 2008.

Pääkaupungin muurien suojissa toimivissa myymälöissä eurot ovat käypää valuuttaa. Kaupoista voi ostaa monenlaisia tuliaisia ja kaupungissa on jopa joulupukin myymälä ja paikallisen alkoholiiliikkeen kyltissä lukee sekä Alko että Systembolaget. Nestetasapainosta on syytä huolehtia myös vettä juomalla. Linnoituksia pääsee ihaillemaan vain jalkaisin, ja askelmittaria käyttävä saa laitteeseensa kuntoa kohottavia lukemia. San Marinosta löytyy hurjia vierailukohteita, kuten vampyyri- ja kidutusmuseot. Karmaisevat, pihalla vartioivat pedot eivät houkuttele astumaan sisään, etenkin lapsen kanssa.

Sen sijaan tutustutaankin maan tärkeimpiin nähtävyyksiin eli kolmeen keskiaikaiseen torniin, Palazzo pubblicoon ja Pyhän Marinuksen basilikaan, jossa säilytetään kaupungin perustajan, Pyhän Marinuksen, pyhäinjäännöksiä.

San Marinon pinta-ala on vain reilut 60 neliökilometriä, joten yksi päivä riittää nopeaan tutustumiseen. Yöksi ehtii palata Italiaan ja ajaa parinkymmenen kilometrin päähän Riminiin. Riminiin sesonki alkaa vasta pääsiäisen jälkeen, joten tarjolla on edullisia majoitusvaihtoehtoja. Ravintoloissa on hyvin tilaa, samoin tuulisella rannalla, jolla ei vielä tarkene ottaa aurinkoa. Rimini ohitetaan yhdessä yössä, mutta ennen kuin Italia jää taakse, otetaan kurssi maan eteläosaan, ystäviä tapaamaan.

Molfetta ja Giovinazzo eivät ole matkailukohteita, joten kyliin tutustuminen paikallisten seurassa on hyvä tapa nähdä parhaat palat. Pienet kylät ovat hurmaavia ja kätkevät sisälleen paljon nähtävää. Rauhallinen, aito tunnelma ja lämmin jälleennäkeminen entisen luokkatoverin kanssa houkuttelisivat jäämään pidemmäksi aikaa, mutta ilta alkaa hämärtää ja on siirryttävä lautalle, joka vie Adrianmeren toiselle puolelle.

Albaniassa hinnat puolittuvat

Kun ajaa tarpeeksi ylös mutkaista vuoristotietä, pääsee ihaillemaan Kotorin lahdelta avautuvaa, huikeaa näkymää.

Venetsiassa kannattaa kokeilla gondolijaljelua. Vaikka elämys onkin kallis, se on myös ainutkertainen.

Yö vietetään kuumassa, pienessä hytissä eikä valmiiksi katettu aamiaispöytä odota matkailijaa. Lautalta ulospääsyä odottavassa jonossa ei näy muita matkailijoita ja kun ovet vihdoin avataan, raikas ulkoilma toivottaa tervetulleeksi Albaniaan.

Rajanylityksen ja tullimuodollisuuksien jälkeen kaupustelijat ja kerjäläiset yrittävät pysäyttää automme monta kertaa. Auton ovet on hyvä pitää lukossa.

Oma auto helpottaa matkantekoa kohteissa, joihin ei välttämättä naapurimaasta vuokratulla autolla ole asiaa. Navigaattori hylkää matkalaiset, ja oikea suunta otetaan tienvarsikyteistä, jotka ohjaavat kohti Albanian pääkaupunkia, Tiranaa.

Maisemat poikkeavat Italian maisemista. Karjaa laiduntaa kaistoja erottavilla viheralueilla, ja keskeneräiset talot odottavat rakentajaansa. Liikenne ei noudata totuttuja sääntöjä, ja kuljettajalta edellytetään taitojen ja uskalluksen lisäksi pitkää pinnaa. Hotellia valittaessa on kiinnitetty huomiota parkkitiloihin. Niinpä määräpaikkaan saavuttaessa autoa ei tarvitse jättää kapean kadun varteen, vaan se ajetaan maan alle parkkihalliin. Vaikka naapuritalon seinässä on ammottava reikä, itse hotelli on viihtyisä ja henkilökunta ystävällistä.

Samaa ei voi sanoa paikallisen matkailutoimiston palvelusta. Tuorein tapahtumista kertova esite on vuodelta 2009, eivätkä työntekijät ole juttutuulella. Opas Tiranan-kierrokselle saadaan kuitenkin järjestymään. Yksityinen kaupunkikiertokierros maksaa puolet siitä, mitä puolen tunnin gondoliajelu Venetsiassa.

Viisikymmentä euroa maksavalla kierroksella tutustutaan Tiranan tärkeimpiin nähtävyyksiin; 1800-luvulla rakennettuun kellotorniin, Twin towersiin, Skanderbergin aukioon, Parku Rinua -puistoon, Hoxhan pyramidiin ja Et'hem Beyn moskeijaan. Moskeijassa naiset saavat osakseen vihaisia katseita, vaikka opas korostaakin albanialaista uskonvapautta ja edistyksellisyyttä.

Nähtävyyksillä kiertelyn ohessa tehdään ostoksia. Tiranassa matkamuistokaupat ovat harvassa, mutta tuliaisotokset saadaan kuitenkin tehdyiksi.

Kierroksen jälkeen opas suosittelee ajamaan taksilla vuorelle, josta köysihissi vie nauttimaan jylhien vuoristomaisemien lisäksi ylhäällä sijaitsevan ravintolan ruoasta.

Edullinen hintataso näkyy myös ravintolahinnoissa ja monipuolisen, lihaisan ruoka-annoksen saa kymmenellä eurolla. Albanian rantakaupungit ovat pääkaupunkia suosituimpia kohteita, ja päivässä maasta näkee vain pintaraapaisun.

Satumainen Montenegro

Albania jää taakse, ja matka jatkuu yhä kauniimpien maisemien reunustamaa tietä Montenegroon. Vaikka valtio sijaitsee vain vajaan parinsadan kilometrin päässä Tiranasta, on tunnelma siellä turvallisempi ja huolitellumpi. Luonto on vehreää, vuoristoilma raikasta ja pienet rantakaupungit idyllisiä.

Matkailijoita on paljon ja toisin kuin Albaniassa, englannilla pärjää hyvin. Kotorin keskiaikainen kaupunki kelpaa vaativallekin matkailijalle, ja jos kerää matkailukarttaansa nastoja Unescon maailmanperintökohteista, on kaupunki nuppineulansa ansainnut. Majoitus on varattu Kotorin Vanhastakaupungista, jonka kävelykatuja peittävät mukulakivet. Auto tulee jättää parkkiin kaupungin muurien ulkopuolelle, ja matkalaukkujen kuljettaminen muutamien satojen metrien päässä sijaitsevaan huoneistoon on työlästä.

Uurastus kuitenkin palkitaan; majapaikka on miellyttävä, ja maisema pieneltä ja romantiselta parvekkeelta ainutlaatuinen.

Vieressä sijaitsevan vuoren valaistut linnanmuurit näyttävät hämärässä satumaisilta. Lempä ilta vie historiallisen kaupungin muurien sisälle rakennettuun kaupunkiin, sen ravintoloihin ja myöhään avoinna oleviin pieniin kauppoihin. Joukon nuorin saa toteuttaa kohderutiiniaan ja syyttää kynttilän Tryphonin katoisessa katedraalissa.

Aamalla kuvataan näkymiä, jotka avautuvat Kotorin lahdelta ja parhaat otokset ladataan nettiin myös kavereiden katseltaviksi. Kotor ei ole paras mahdollinen kohde rantalomailijalle, mutta Budvan Riviera rantaa hellivine aaltoineen on vain puolen tunnin päässä.

Montenegro on päivän tai parin visiitille liian kiehtova ja monipuolinen kohde, ja ensivaikutelma jättää nälän tutustua maahan tarkemmin.

Matka kuitenkin jatkuu kohti naapurimaata, Bosnia-Herzegovinaa.

Vastakohtien Bosnia-Herzegovina

Italia ympäröi San Marinon kääpiövaltiota.

Etelä-Italian idyllisissä pikkukaupungeissa ei juuri näe ulkomaalaisia matkailijoita.

Tie vuoristoisten maisemien halki vie kohti Bosnia-Herzegovinaa ja sen pääkaupunki Sarajevoa. Matkalla pysähdytään lounaalle Mostariin. Kaupungissa saadaan ensimmäistä maan levottomasta historiasta, joka ulottuu lähelle nykypäivää.

Tärkein nähtävyys on Bosnian taisteluissa tuhoutunut Mostarin silta, joka avattiin käyttöön restauroituna vuonna 2004. Vieressä sijaitsevassa museossa voi tutustua sodan aikaisiin tapahtumiin ja kauniin sillan karmaisevaan historiaan.

Sarajevossa sodan merkit näkyvät kaupunkikuvassa paljon selvemmin. Osaa pommitetuista rakennuksista ei ole saatu korjattua, ja kaduilla on historiastaan kertovia nimiä, kuten Sala-ampujan kuja. Opastetulla kierroksella kerrotaan, kuinka vuonna 1984 talviolympialaiset järjestänyt kaupunki joutui reilut kymmenen vuotta myöhemmin muuttamaan urheilukenttensä hautausmaiksi. Saarretun Sarajevon vuonna 1995 päättyneessä sodassa menehtyi 100 000 ihmistä, ja hautakiviä on kaikkialla. Vaikka synkän historian merkkejä on joka puolella kaupunkia, ja Sarajevoon järjestetään opastettuja kierroksia, kaupungissa on myös toinen puolensa. Viehättävät basaarikadut tarjoavat matkailijalle ostosmahdollisuuksia ja heidät otetaan vastaan ystävällisesti. Kaduilla kulkeminen tuntuu turvalliselta, ja maistuvilla ruoka-annoksilla lähtee nälkä. Maan tapaan lautasilla on aina lihaa.

- Jos se ei ole lihaa, se ei ole ruokaa, naurahtaa opaskin.

Seurueen mies on ammatiltaan kokki, joka kuvaa annoksia ja kirjaa ideoita kansainvälistä kokki-blogiaan varten. Myös Sarajevo ja Bosnia-Herzegovina ansaitsevat paria päivää pidemmän vierailun paitsi herkullisen ruokansa, myös monipuolisuutensa ja ystävällisen tunnelmansa ansiosta.

Yhdeksässä päivässä ehtii raapaista vain pintaa. Monipuolinen matka on kuitenkin mieleenpainuva ja kiinnostavimpiin kohteisiin voi palata myöhemmin.

VENETSIA FAKTAT

Sijainti: Koillis-Italia

Asukasluku: Vanhassakaupungissa n. 65 000

Pinta-ala: 415 km²

Kieli: italia

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Valuutta: euro

PLUSSAT

o Ainutlaatuinen kohde

MIINUKSET

o Korkea hintataso

o Jonkinasteinen teennäisyys

SAN MARINO FAKTAT

Sijainti: Italian ympäröimä lilliputtivaltio Apenniinien niemimaalla

Asukasluku: n. 32 000

Pinta-ala: 61 km²

Kieli: italia

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Valuutta: euro

PLUSSAT

o Upeat maisemat

MIINUKSET

o Yksipuolinen tarjonta

TIRANA FAKTAT

Sijainti: Ishm-joen rannalla, parikymmentä kilometriä rannikolta

Asukasluku: arviot vaihtelevat, n. 900 000

Pinta-ala: 41,8 km²

Kieli: albania

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Valuutta: Albanian Lek (ALL), 1€ on 139,2 ALL

PLUSSAT

o Leppoisa ilmasto

o Edulliset hinnat

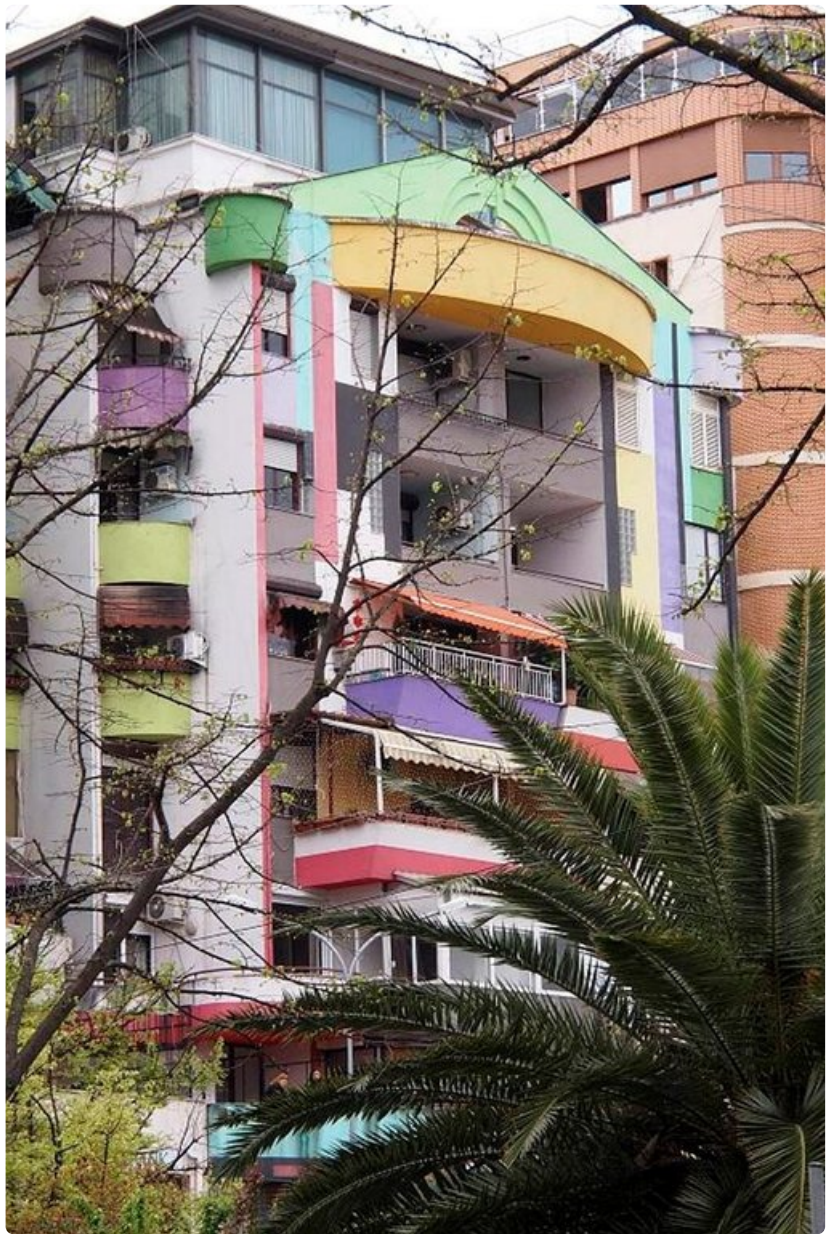
o Herkulliset ruoka-annokset

MIINUKSET

o Ammottavat kolot kaduilla

o Olematon liikennekulutturi

o Heikko englannin taito

Tiranassa värikkäät rakennukset tuovat iloa ja piristystä, niinpä erilaisia sävyjä on käytetty taloissa monipuolisesti.

Kotorin yöt ovat lempeitä, ja ravintolat sekä pienet putiikit auki myöhään. Viereisten vuorten linnoitukset näyttävät iltavalaistuksessa satumaisilta.

KOTOR FAKTAT

Sijainti: Montenegron lounaisosassa

Asukasluku: n. 5 500

Pinta-ala: 335 km²

Kieli: montenegro

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Valuutta: euro

PLUSSAT

o Viejättävä ja turvallinen kohde

o Keskeinen sijainti

MIINUKSET

o Automatkaillijan on vaikea löytää pysäköimispaikkoja.

SARAJEVO FAKTAT

Sijainti: Sarajevon laaksossa, Miljacka-joen rannoilla

Asukasluku: n. 312 000

Pinta-ala: 141,5 km²

Kieli: bosnia, kroatia, serbia

Aikaero Suomeen: - 1 tunti

Valuutta: Bosnian ja Herzegovinan vaihdettava marka (BAM),
1€=1,95 BAM

PLUSSAT

o Historiallisesti monipuolinen kaupunki

o Edulliset ostosmahdollisuudet

o Edullinen ja hyvä ruokatarjonta

MIINUKSET

o Liikenne

o Vähäinen tarjonta lapsiperheille

Muutamat Sarajevon kadut on nimetty maan julman historian mukaan.

Sarajevon basaarikadut ovat täynnä edullisia pikku myymälöitä ja ravintoloita, joissa voi nauttia herkullisia, suuria, halpoja ja lihaisia annoksia.